

Súd: Okresný súd Bratislava I
Spisová značka: 10C/48/2020
Identifikačné číslo súdneho spisu: 1120213933
Dátum vydania rozhodnutia: 13. 05. 2021
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Dana Káčerová
ECLI: ECLI:SK:OSBA1:2021:1120213933.3

Uznesenie

Okresný súd Bratislava I v právnej veci žalobkyne: Z. Z., I.. XX.XX.XXXX, Z. K. XXXX, XXX XX W., proti žalovanej: W.. F.. W. Z. Z., I.. XX.XX.XXXX, Z. V. XX, Bratislava, o určenie vlastníckeho práva, takto

rozhodol:

I. Súd konanie z a s t a v u j e .

II. Súd žalovanej náhradu trov konania n e p r i z n á v a.

III. Súd u p r a v u j e Slovenskú poštu, a.s, aby vrátila žalobkyni - Z. Z., I.. XX.XX.XXXX, súdny poplatok vo výške 92,80 EUR po právoplatnosti tohto uznesenia.

o d ô v o d n e n i e :

1. Žalobou doručenu tunajšiemu súdu dňa 16.09.2020 sa žalobkyňa proti žalovanej domáhala určenia vlastníckeho práva k hnutelným veciam. Žalobu odôvodnila tým, že dňa 11.12.2018 Darovacou zmluvou uzavretou medzi jej nebohým otcom R. Z. a ňou došlo k prevodu vlastníckeho práva k hnutelným veciam a to k historickým a umeleckým predmetom, vrátane zbierky habánskej keramiky, porcelánu, skla, obrazov, nábytku (v petite žaloby špecifikovaných). Súčasne všetky predmety otec žalobkyni odovzdal, keďže sa nachádzali v jej rodinnom dome s adresou K. XXXX, W..

Dňa 04.03.2019 došlo k zapožičaniu 26 kusov umeleckých predmetov za prítomnosti nebohého otca žalobkyne a jej sestry - žalovanej Slovenskému národnému múzeu - Červený kameň. V uvedenom čase nedošlo k spísaniu žiadnej Zmluvy o výpožičke.

Dňa 05.03.2019 žalovaná prišla do Slovenského národného múzea - Červený kameň, pričom začala tvrdiť, že je vlastníčkou predmetných vecí a za tým účelom vylákala uzatvorenie Zmluvy o výpožičke, pričom v Zmluve o výpožičke vystupovala na strane požičiavateľa.

Po smrti otca žalobkyňa viackrát ústne a písomne vyzvala žalovanú na vrátenie predmetných vecí. Žalovaná však uviedla, že disponuje s Darovacou zmluvou zo dňa 25.01.2019, v ktorej je uvedené, že predmetné hnutelné veci previedol ich nebohý otec do jej vlastníctva.

Na základe uvedených skutočností žalobkyňa podala trestné oznámenie, ktoré sa viedlo na Krajskom riaditeľstve Policajného zboru v Bratislave pod č. ČVS:KRP-258/3-VYS-PK-2019. V rámci vyšetrovania poverený príslušník policajného zboru trestné oznámenie odmietol, nakoľko v danom prípade nebol spáchaný trestný čin a odkázal žalobkyňu spor riešiť v civilnom konaní, nakoľko nie je zrejmé, kto je vlastníkom predmetných hnutelných vecí.

2. Žalovaná súdu dňa 31.12.2020 doručila písomné vyjadrenie k žalobe v ktorom uviedla, že v pokračovaní v tomto konaní bráni prekážka litispendencie podľa § 159 Civilného sporového poriadku, a to konkrétne začaté konanie pred Okresným súdom Pezinok vo veci vedenej pod sp.zn. 4C/26/2020,

predmetom ktorého je vydanie hnuteľných vecí, ku ktorým sa žalobkyňa žalobou v konaní sp.zn. 10C/48/2020 domáha určenia vlastníckeho práva.

Žalovaná proti žalobkyni podala na Okresný súd Pezinok skôr žalobu na plnenie - vydanie vecí, ktorá konzumuje žalobu o určenie vlastníckeho práva a tým zakladá prekážku litispendencie. Z uvedeného dôvodu sa žalovaná vo vyjadrení k žalobe obmedzila iba na preukázanie okolností litispendencie.

Medzi stranami sporu existuje právny spor o vlastnícke právo k hnuteľným veciam - umeleckým predmetom. Obe strany sporu odvodzujú svoje vlastnícke právo k hnuteľným veciam (k umeleckým predmetom) na základe uzavretých darovacích zmlúv, predmetom ktorých boli dary - umelecké predmety vo vlastníctve darcu - otca strán sporu - R. Z.. Žalobkyňa odvodzuje svoje vlastnícke právo od Darovacej zmluvy zo dňa 11.12.2018 a žalovaná od Darovacej zmluvy zo dňa 25.01.2019.

Hnuteľné veci, ktorých určenie vlastníckeho práva je predmetom žaloby, požičala žalovaná vypožičiavateľovi - Slovenskému národnému múzeu - Červený kameň, na základe Zmluvy o výpožičke predmetov kultúrnej hodnoty SNM-MČK-ZOV-2019/107 zo dňa 05.03.2019. Po zapožičaní predmetných hnuteľných vecí Slovenskému národnému múzeu - Červený kameň, začala žalobkyňa vlastnícke právo žalovanej spochybovať.

Vo veci bolo vedené trestné konanie z podnetu žalobkyne. V rámci trestného konania vyšetrovateľ Policajného zboru uplatnil postup podľa § 97 ods. 1 Trestného poriadku a vyzval žalovanú a aj žalobkyňu, aby si nárok uplatnili k hnuteľným veciam v úschove vypožičiavateľa - Slovenské národné múzeum - Červený kameň, v civilnom konaní. Na základe upozornenia vyšetrovateľa podala žalovaná dňa 27.08.2020, prostredníctvom svojho právneho zástupcu, na Okresný súd Pezinok žalobu o vydanie vecí v zmysle Darovacej zmluvy zo dňa 25.01.2019 proti žalobkyni a tiež vypožičiavateľovi - Slovenskému národnému múzeu - Múzeu Červený kameň, nakoľko hnuteľné veci v zmysle Zmluvy o výpožičke boli vyšetrovateľom Policajného zboru uložené do úschovy vypožičiavateľa.

Žalovaná sa na Okresnom súde Pezinok proti žalobkyni domáha vydania všetkých hnuteľných vecí, ktoré tvorili predmet Zmluvy o výpožičke s vypožičiavateľom - Slovenské národné múzeum - Červený kameň. Predmet konania pred Okresným súdom Pezinok zahŕňa okrem ďalších aj všetky hnuteľné veci, ku ktorým určenia vlastníckeho práva sa domáha v tomto konaní žalobkyňa. Konanie pred Okresným súdom Pezinok sa začalo dňa 27.08.2020. S poukazom na uvedené žalovaná má za to, že žaloba podaná žalovanou proti žalobkyni dňa 27.08.2020 na Okresný súd Pezinok má rovnaký skutkový základ, ako žaloba podaná žalobkyňou proti žalovanej na Okresný súd Bratislava I. Otázka vlastníctva sporných hnuteľných vecí sa musí v konaní o vydanie vecí posúdiť ako predbežná otázka.

Žalovaná taktiež poukázala na judikatúru Najvyššieho súdu SR ako aj aplikačnú prax nižších súdov, ktorá je jednotná v tom, že pri totožnom právnom nároku, totožnom skutkovom stave a identite strán sporu žaloba na plnenie konzumuje žalobu na určenie a vytvára prekážku začatej veci. Vzhľadom na to, že žalovaná podala žalobu na plnenie (o vydanie vecí) skôr, a to dňa 27.08.2020 a žalobkyňa podala žalobu na určenie vlastníckeho práva dňa 16.09.2020, je podľa názoru žalovanej daná neodstrániteľná prekážka konania a konanie je potrebné v zmysle § 159 Civilného sporového poriadku zastaviť.

3. Súd žiadosťou zo dňa 20.01.2021 požiadal Okresný súd Pezinok o zapožičanie spisu sp.zn. 4C/26/2020.

4. Dňa 03.02.2021 Okresný súd Pezinok tunajšiemu súdu oznámil, že spis sp.zn. 4C/26/2020 nie je možné zapožičať, avšak súdu elektronicky doručil žalobu opatrenú prezenčnou pečiatkou.

5. Súd zo žaloby doručenej Okresnému súdu Pezinok zistil, že dňa 24.08.2020 žalovaná doručila Okresnému súdu Pezinok návrh na nariadenie neodkladného opatrenia a žalobu o vydanie vecí.

Zo žaloby vyplýva, že ide o žalobu žalovanej v procesnom postavení žalobkyne - W.. F.. W. Z. Z. proti žalobkyni v procesnom postavení žalovanej v prvom rade - Z. Z. a žalovanému v druhom rade - Slovenské národné múzeum - Múzeum Červený kameň, ktorý subjekt má len postavenie strany sporu vo vzťahu k vydaniu hnuteľných vecí, ktoré majú byť týmto žalovaným v druhom rade vydané vlastníčkovi,

po tom, čo súd na základe vykonaného dokazovania zistí, ktorá zo strán sporu, či žalovaná v procesnom postavení žalobkyne, resp. žalobkyňa v procesnom postavení žalovanej v prvom rade, je ich vlastníkom.

Žalobu žalovaná, v procesnom postavení žalobkyne, odôvodnila tým, že dňa 25.01.2019 uzatvorila Darovaciu zmluvu so svojim otcom - R.H. Z.. Na jej základe sa stala vlastníčkou všetkých hnuiteľných vecí darcu, ktoré sa nachádzali v rodinnom dome žalobkyne, v procesnom postavení žalovanej v prvom rade, v W. - K. XXXX a príľahlých pozemkoch. Otec strán sporu sa pre darovanie rozhodol z dôvodu spravodlivého rozdelenia majetku medzi svoje deti.

Žalovanej, v procesnom postavení žalobkyne, daroval celý svoj hnuiteľný majetok a žalobkyni, v procesnom postavení žalovanej v prvom rade, daroval nehnuteľný majetok - veľkometrážny rodinný dom v W. - K., garáž a 2430 m² príľahajúcej plochy v odhadovanej hodnote 900 000 €.

Vôľa a rozhodnutie darcu o rozdelení majetku boli známe nielen obdarovaným dcéram, ale aj jeho priateľom a známym. Žalovaná, v procesnom postavení žalobkyne, neobmedzene vykonávala svoje vlastnícke právo k hnuiteľným veciam od uzavretia Darovacej zmluvy zo dňa 25.01.2019. Žalovaná, v procesnom postavení žalobkyne, ako požičiavateľ s vypožičiavateľom - Slovenské národné múzeum - Červený kameň uzatvorila Zmluvu o výpožičke predmetov kultúrnej hodnoty za účelom prezentácie hnuiteľných vecí na výstave „... Z.. Odovzdanie predmetov na výstavu prebehlo v marci 2019 za účasti strán sporu, darcu jeho opatrovateľky a zamestnancov žalovaného v druhom rade. Zmluvu o výpožičke, odovzdávací protokol, ako aj Dodatok k Zmluve zo dňa 17.07.2019 žalovaná, v procesnom postavení žalobkyne, uzatvorila s vypožičiavateľom - Slovenské národné múzeum - Červený kameň (žalovaným v druhom rade), ako jediný výhradný vlastník.

V žalobe žalovan v procesnom postavení žalobkyne, ďalej konštatovala, že žalobkyňa, v procesnom postavení žalovanej v prvom rade, sa tesne pred smrťou darcu dozvedela o existencii Darovacej zmluvy zo dňa 25. 01.2019 uzatvorenej medzi žalovanou, v procesnom postavení žalobkyne a otcom strán sporu.

Po smrti darcu (zomrel 15.08.2019) začala žalobkyňa, v procesnom postavení žalovaná v prvom rade, spochybňovať vlastnícke právo žalovanej, v procesnom postavení žalobkyne a právne účinky darovania.

Z obsahu žaloby doručenej Okresnému súdu Pezinok súd ďalej zistil, že žalovaná, v procesnom postavení žalobkyne, sa domáha voči žalobkyni, v procesnom postavení žalovanej v prvom rade, vydania hnuiteľných vecí špecifikovaných v bodoch I. a III., pričom hnuiteľné veci špecifikované v bode III. žaloby sú hnuiteľné veci, ku ktorým sa určenia vlastníckeho práva domáha žalobkyňa v konaní vedenom na Okresnom súde Bratislava I pod sp. zn. 10C/48/2020.

6. Podľa § 159 Civilného sporového poriadku (ďalej len CSP) začatie konania bráni tomu, aby o tom istom spore prebiehalo na súde iné konanie. Ak na súde prebieha o tom istom spore iné konanie, súd zastaví konanie, ktoré sa začalo neskôr.

Podľa § 161 ods. 1 CSP ak tento zákon neustanovuje inak, súd kedykoľvek počas konania prihliada na to, či sú splnené podmienky, za ktorých môže konať a rozhodnúť (ďalej len "procesné podmienky").

Podľa § 161 ods. 2 CSP ak ide o nedostatok procesnej podmienky, ktorý nemožno odstrániť, súd konanie zastaví.

7. Vyššie citované ustanovenie § 159 Civilného sporového poriadku vyjadruje prekážku súdneho konania - litispendenciu - ktorá bráni tomu, aby o tom istom spore prebiehalo na súde iné konanie. Inak povedané, nemôže o tom istom spore súčasne prebiehať viac súdnych konaní a prednosť má to konanie, ktoré začalo skôr. Prekážka začatého konania, tzv. prekážka litispendencie, je neodstrániteľným nedostatkom podmienok konania, ktorý má za následok zastavenie konania. Ak teda už na súde (ktoromkoľvek) prebieha konanie tých istých strán týkajúce sa tej istej právnej veci (totožnosť predmetu konania a skutkových okolností, z ktorých sa nárok vyvodzuje), súd konanie, ktoré začalo na základe neskôr podanej žaloby zastaví.

Totožnosť predmetu konania je totožnosť nároku uplatneného z rovnakého skutkového základu či skutkového deja.

Totožnosť predmetu konania je daná vtedy, keď ten istý nárok, alebo stav vymedzený žalobným petítom vyplýva z rovnakých skutkových tvrdení, na základe ktorých bol uplatnený (t.j. ak je založený na rovnakých skutkových okolnostiach a rovnakom právnom dôvode). Podmienky totožnosti strán a totožnosti predmetu konania musia byť splnené súčasne (uznesenie Najvyššieho súdu SR z 20. októbra 2011, sp. zn. 5 Cdo 280/2010).

Litispendencia je procesnou prekážkou konania, ktorú musí súd z úradnej povinnosti skúmať, a to bez zreteľa na to, kedy túto prekážku zistí, alebo kedy táto prekážka vznikla. V takomto prípade súd konanie o návrhu, ktorý bol podaný neskôr zastaví podľa § 161 ods. 2 Civilného sporového poriadku.

8. V prípade posudzovania totožnosti predmetu sporového poriadku sa prihliada na dva aspekty, na základe ktorých dochádza k individualizácii predmetu sporového konania a to na žalobný návrh, resp. petít a skutkový základ, z ktorého žalobca odvodzuje svoj nárok.

V prípade žalobného návrhu nie je dôležitá totožnosť v zmysle identických formulácií použitých v žalobách, ale je potrebné vychádzať z toho, čoho sa žalobca domáha z obsahovej stránky. Pri litispencii sa má žalobný návrh vyznačovať totožnosťou spočívajúcou v označení právnych následkov (napr. zdržanie sa rovnakého konania, vydania rovnakých vecí) a v druhoch žaloby (určovací žaloba, žaloba na plnenie).

Sporové konanie o splnenie povinnosti zakladá prekážku pre sporové konanie, predmetom ktorého je určenie, či tu právo alebo právny vzťah je alebo nie je. Ak by žalobca podal žalobu na plnenie a neskôr by na to istom skutkovom základe podal určovaciu žalobu, súd by mal konanie o žalobe o určenie z dôvodu litispencie zastaviť, nakoľko súd, ktorý by rozhodoval žalobu na plnenie by musel v konaní ako predbežnú otázku posúdiť existenciu či neexistenciu práva alebo právneho vzťahu, o ktorých doposiaľ nebolo rozhodnuté. To znamená, že žaloba na plnenie konzumuje určovaciu žalobu a vytvára prekážku začatej veci.

Súd poukazuje aj na rozhodnutie Najvyššieho súdu SR sp. zn. 3Cdo/100/01 zo dňa 28.05.2002, ktoré bolo publikované v Zbierke stanovísk Najvyššieho súdu a rozhodnutí súdov Slovenskej republiky pod číslom R 110/2003. Taktiež súd poukazuje aj na rozhodnutie R25/2017 - „Začatie konania o žalobe na splnenie povinnosti vyplývajúcej zo zmluvy o zriadení záložného práva k nehnuteľnostiam vytvára prekážku litispencie v konaní o neskôr podanej žalobe protistrany na určenie, že záložné právo vyplývajúce z tej istej záložnej zmluvy nevzniklo“.

Podľa uznesenia Krajského súdu v Bratislave sp. zn. 14Co/140/2013 zo dňa 31.5.2013 platí nasledovné: „Podľa právnej teórie určovací žaloba (kladná i záporná) nie je prekážkou litispencie pre žalobu na plnenie, hoci v oboch prípadoch ide o rovnaké subjektívne právo. To znamená, že ak by konanie o určovacej žalobe začalo skôr, ako konanie o vypratanie, určovací žaloba by nebola prekážkou litispencie pre neskôr podanú žalobu o plnenie (o vypratanie). Na druhej strane, konanie o žalobe na plnenie, zakladá prekážku litispencie pre určovaciu žalobu (kladnú či zápornú), pokiaľ ide o rovnaké subjektívne právo, nakoľko v rámci neho sa rieši prejudiciálna otázka, ktorá by bola základnou otázkou aj v konaní o určovacej žalobe (napr. platnosť, resp. neplatnosť právneho vzťahu).“

9. Vzhľadom na vyššie uvedené je zrejmé, že na Okresnom súde Pezinok pod sp. zn. 4C/26/2020 prebieha skôr začaté konanie, ktorým je žaloba o plnenie - vydanie vecí, pričom žalovaná v spore vedenom pod sp. zn. 4C/26/2020 vystupujúca v procesnom postavení žalobkyne sa domáha vydania totožných vecí, ku ktorým žalobkyňa v konaní vedenom na tunajšom súde pod sp.zn. 10C/48/2020 sa domáha určenia vlastníckeho práva, pričom Okresný súd Pezinok v konaní pod sp.zn. 4C/26/2020 bude musieť skúmať, pred vyhlásením rozsudku, vlastnícke právo k hnutelným veciam vydania ktorých sa žalovaná v prvom rade, v procesnom postavení žalobkyne, domáha voči žalobkyňi, v procesnom postavení žalovanej, keďže obe strany rozporujú navzájom vlastnícke práva k hnutelným veciam, ako aj obsahy Darovacích zmlúv uzatvorených stranami sporu a ich nebohým otcom.

To, že v konaní vedenom na Okresnom súde Pezinok pod sp.zn. 4C/26/2020 je žalovaným v druhom rade aj Slovenské národné múzeum - Červený kameň, nespôsobuje odlišnosť strán sporu, nakoľko ide len o žalovaného, ktorý v prípade úspechu žalovanej, v procesnom postavení žalobkyne, bude iba povinným subjektom vydať predmetné hnutelné veci žalovanej, v procesnom postavení žalobkyne, potom čo sa súd vysporiada s otázkou vlastníckeho práva k hnutelným veciam vydania, ktorých sa žalovaná, v procesnom postavení žalobkyne, v konaní domáha vo vzťahu k žalobkyni, v procesnom postavení žalovanej v prvom rade.

V konaní vedenom na tunajšom súde pod sp.zn. 10C/48/2020 ide o určovací žalobu. S poukazom na vyššie uvedené rozhodnutia, súd zastáva názor, že konanie vedené pod sp. zn. 4C/26/2020 pred Okresným súdom Pezinok, predmetom ktorého je vydanie hnutelných vecí, ku ktorým bude súdom prejudiciálne skúmané vlastnícke právo strán sporu, bolo začaté skôr, a teda zakladá prekážku skôr začatého súdneho konania - litispendenciu, ktorá bráni tomu, aby na súde prebiehalo iné súdne konanie v tej istej veci.

Skôr začaté konanie vedené na Okresnom súde Pezinok pod sp. zn. 4C/26/2020 sa týka tých istých strán sporu prejudiciálne s totožným predmetom konania, keďže žalovaná, v procesnom postavení žalobkyne, sa domáha vydania hnutelných vecí, ku ktorým spoľahlivo musí byť zistené vlastnícke právo strán sporu. Uplatnený nárok vychádza z rovnakého skutkového základu, pričom v spore vedenom pod sp. zn. 4C/26/2020 sa žalobkyňa domáha vydania rovnakých vecí, ku ktorým žalobkyňa v spore 10C/48/2020 sa domáha určenia vlastníckeho práva, čo vyplýva z petitu žaloby doručenej Okresnému súdu Bratislava I a z bodu III. žaloby doručenej žalovanou, v procesnom postavení žalobkyni, Okresnému súdu Pezinok.

V danom prípade ide o neodstrániteľnú podmienku konania, na ktorú súd musí prihliadať v každom štádiu konania a preto súd konanie v zmysle ustanovenia §161 ods. 2 Civilného sporového poriadku zastavil.

10. Podľa § 256 ods. 1 CSP, ak strana procesne zavinila zastavenie konania, súd prizná náhradu trov konania protiv strane.

Podľa § 262 ods. 1 CSP, o nároku na náhradu trov konania rozhodne aj bez návrhu súd v rozhodnutí, ktorým sa konanie končí.

Podľa § 262 ods. 2 CSP, o výške náhrady trov konania rozhodne súd prvej inštancie po právoplatnosti rozhodnutia, ktorým sa konanie končí, samostatným uznesením, ktoré vydá súdny úradník.

11. Pri zastavení sporového konania súd skúma procesnú zodpovednosť za jeho zastavenie. Súd konštatuje, že zavinenie zastavenia konania by bolo možné pričítať žalobkyni, ktorá podala totožnú žalobu, čím spôsobila zastavenie predmetného konania, v dôsledku procesnej prekážky podľa § 159 CSP. Avšak súd žalovanej nárok na náhradu trov konania v zmysle § 256 ods. 1 CSP nepriznal, pretože žalovanej žiadne trovy preukázateľne nevznikli. Vzhľadom na uvedené už nebude potrebné samostatne rozhodovať o výške náhrady trov konania v zmysle § 262 ods. 2 CSP.

12. O vrátení súdneho poplatku v predmetnej veci súd rozhodol v zmysle ustanovenia § 11 ods. 3 a 4 zákona č. 71/1992 Zb. o súdnych poplatkoch. Žalobkyňa zaplatila súdny poplatok v celkovej výške 99,50 €. Súd priznal žalobkyni právo na vrátenie kráteného súdneho poplatku vo výške 92,80 €.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu možno podať odvolanie v lehote 15 dní odo dňa jeho doručenia na Okresný súd Bratislava I, písomne, v dvoch vyhotoveniach.

V odvolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (odvolacie dôvody) a čoho sa odvolateľ domáha (odvolací návrh).